

O PODELI NA GODIŠNJA DOBA U METEOROLOGIJI – Vladimir Bilak, autor portala Meteologos

Postoje tri osnovna kriterijuma za podelu na godišnja doba: astronomski, meteorološki i klimatološki.

Prema *astronomskom* kriterijumu, srednji datum početka *PROLEĆA* je 21. *MART* (prolećna ravnodnevica), početka *LETA* – 22. *JUN* (najduža obdanica), početka *JESENI* – 21. *SEPTEMBAR* (jesenja ravnodnevica), i početka *ZIME* – 22. *DECEMBAR* (najkraća obdanica).

Međutim, ovde je potrebno naglasiti da se pomenuti astronomski kriterijum podele godišnjih doba najčešće ne poklapa sa meteorološkim, odnosno klimatološkim kriterijumima, tako da se na osnovu njega ne može vršiti kvalitetna klasifikacija i analiza godišnjih sezona u meteorologiji i klimatologiji.

Prema *meteorološkom* kriterijumu, *PROLEĆE* startuje 1. *MARTA*, *LETO* – 1. *JUNA*, *JESEN* – 1. *SEPTEMBRA*, i *ZIMA* – 1. *DECEMBRA*. Kao što se iz ove podele vidi, godišnje sezone su podeljene striktno po mesecima, i to tako što svaka od njih traje po tri meseca. Međutim, ovde je potrebno naglasiti da je meteorološka podela izvršena na čisto šematski način, u svrhu praktičnih potreba – obrade i analize meteoroloških podataka na osnovu četiri godišnje sezone jednakog trajanja (od po tri meseca). Dakle, zvanične meteorološke analize godišnjih sezona se rade po ovom kriterijumu. Meteorolozi su, iz čisto

praktičnih razloga, izvršili podelu na četiri jednaka godišnja doba, što nikako ne odgovara stvarnom stanju, odnosno raspodeli temperature na godišnjem nivou. Meteorološka podela izgleda ovako:

PROLEĆE (od 1. marta do 31. maja), MART – MAJ

LETO (od 1. juna do 31. avgusta), JUN – AVGUST

JESEN (od 1. septembra do 30. novembra), SEPTEMBAR – NOVEMBAR

ZIMA (od 1. decembra do 28/29. februara), DECEMBAR – FEBRUAR.

Prema *klimatološkom* kriterijumu, koji je određen kombinovanjem kretanja srednjih dnevnih i maksimalnih temperatura po mesecima u godini, podela na godišnja doba, i to na osnovu mernih podataka sa stanice BEOGRAD – VRAČAR, izgleda ovako:

1. *PROLEĆE* – od 10. *MARTA* do 25. *MAJA* (77 dana)
2. *LETO* – od 26. *MAJA* do 11. *SEPTEMBRA* (109 dana)
3. *JESEN* – od 12. *SEPTEMBRA* do 23. *NOVEMBRA* (73 dana)

4. ZIMA – od 24. NOVEMBRA do 9. MARTA (106 dana).

Dakle, leto u proseku traje 109 dana, zima 106 dana, proleće 77 dana, i jesen 73 dana.

Ovde je važno naglasiti da je podela po klimatološkom kriterijumu najrelevantnija i najkvalitetnija (najrealnija) za ocenu godišnjih sezona, jer je određena na osnovu ponašanja (kretanja) temperatura u sklopu njihovog analiziranog godišnjeg toka.

Ovom prilikom napominjemo da je veoma slične rezultate, i to na osnovu primenjenog klimatološkog kriterijuma za grad NIŠ, dobio i *dr Dušan Dukić (1923-2013)*, nekadašnji profesor Geografskog fakulteta u Beogradu.

Kao što se iz klimatološke podele može videti, godišnje sezone ne traju podjednako (kao što je to slučaj u astronomskoj i meteorološkoj podeli), već postoji jasna podela na dva OSNOVNA godišnja doba (zima i

letu) i na dva PRELAZNA godišnja doba (proleće i jesen). Leto i zima zaista i jesu OSNOVNA godišnja doba, i to zbog očigledne činjenice – najčešće traju DUŽE od proleća i jeseni. Neretko se dešava da leto ili zima traju i više nego duplo duže od proleća ili jeseni. Generalno, leto i zima traju u proseku oko tri i po meseca, dok proleće i jesen prosečno traju oko dva i po meseca. Odmah se vidi da je razlika vrlo upadljiva.

Dakle, na kraju treba reći da je sasvim opravdana ova podela na OSNOVNA i na PRELAZNA godišnja doba, što je i potvrđeno klimatološkom podelom na godišnje sezone.

Koje je vaše omiljeno godišnje doba?

Ukupan broj glasova: 2037

- Zima: 11% (214)
- Leto: 47% (962)
- Jesen: 8% (160)
- Proleće: 34% (701)